

Kreativne tehnike za delo z nadarjenimi otroki

ZAVOD – NEVA

Zavod za razvoj otrok in mladostnikov

ZAVOD – NEVA

Zavod za razvoj otrok in mladostnikov

- **Pod streho Obelisk-a**
- **Individualna PT otrok in mladostnikov pod SV**
- **Socioterapevtski Tabor samostojnosti in povezanosti**
- **Izobraževanja za strokovne delavce VIZ - KATIS**

**IRENA
KUNTARIČ ŽIBERT**

&

**ANJA
KURENT**

IRENA KUNTARIČ ŽIBERT

- BAK. Psihoterapevtske znanosti
- Spec. Psihoterapije otrok in mladostnikov pod supervizijo
- Spremljevalka otrok s PP (6 let)
- Vodja Zavoda NEVA – individualna, skupinska PT otrok in mladostnikov
- Vodja – STAREŠINA socio-terapevtskih taborov (Zavod Neva – SFU Ljubljana)

ANJA KURENT

- Zasebna psihoterapevtska praksa (za odrasle, pare, družine ter otroke in mladostnike),
- soavtorica knjige za mlade NAJ,
- strokovna recenzija slikanice Strah me je, avtorice B.Lekše,
- izvajanje interaktivnih delavnic za osnovnošolce in srednješolce,
- predavanja za strokovni kader,
- recenzija v 2.ponatisu knjige Čudo (mladostniški roman).

URNIK – ČETRTEK

- 08:30– 09:00 UVOD
- 09:00 – 10:30 Teoretična podlaga nadarjenosti
- 10:30 – 10:45 ODMOR
- 10:45 – 11:45 Razvoj nadarjenih možganov
- 11:45 – 13:00 KOSILO
- 13:00 – 14:30 Značilnosti nadarjenosti, specifični izzivi in delo s starši
- 14:30 – 15:00 REFLEKSIJA

URNIK – PETEK

- 08:30 – 09:00 UVOD
- 09:00 – 10:30 Identifikacijske tehnike in projekcijske tehnike in metode dela
- 10:30 – 10:45 ODMOR
- 10:45 – 12:00 Kreativne tehnike
- 12:00 – 13:00 KOSILO
- 13:00 – 14:30 Projekcijske tehnike in delo v skupini
- 14:30 – 15:00 ZAKLJUČEK

NAŠE DRUŽENJE

- Izkustvena delavnica in ne predavanje
- **POMEMBNO JE, DA SE POČUTITE DOBRO**
- Poskrbite za svoje potrebe
(wc, svež zrak, pijača, hrana,...)

ZAUPNOST

- Varen prostor
- Kar se pogovarjamo, delimo, izkusimo, danes, ostane tukaj, v tem prostoru
- Vaše osebne izkušnje so zelo dobrodošle
- Dovolite si biti radovedni, sproščeni, sodelujoči in nama zastavite vprašanje, podelite svoje izkušnje
- Medsebojno spoštovanje

TEORETIČNA PODLAGA NADARJENOSTI OTROK

ZGODOVINSKA OPREDELITEV

- Božji dar, ki je bil dan posamezniku
- Dobri filozofi
- Znanstveno preučevanje nadarjenosti – nastane več definicij (pred 100 leti)
- Sprva le umska sposobnost otroka (uvrstitev v zg. 5% populacije)

NOVEJŠE TEORIJE

- Kombinacija visoke stopnje ustvarjalnosti
- MOTIVACIJA otroka/mladostnika
- Nadpovprečne sposobnosti posameznika

VSE TRI KOMPONENTE SO KLJUČNE, DA LAHKO GOVORIMO O NADARJENOSTI!

CITIRANA OPREDELITEV

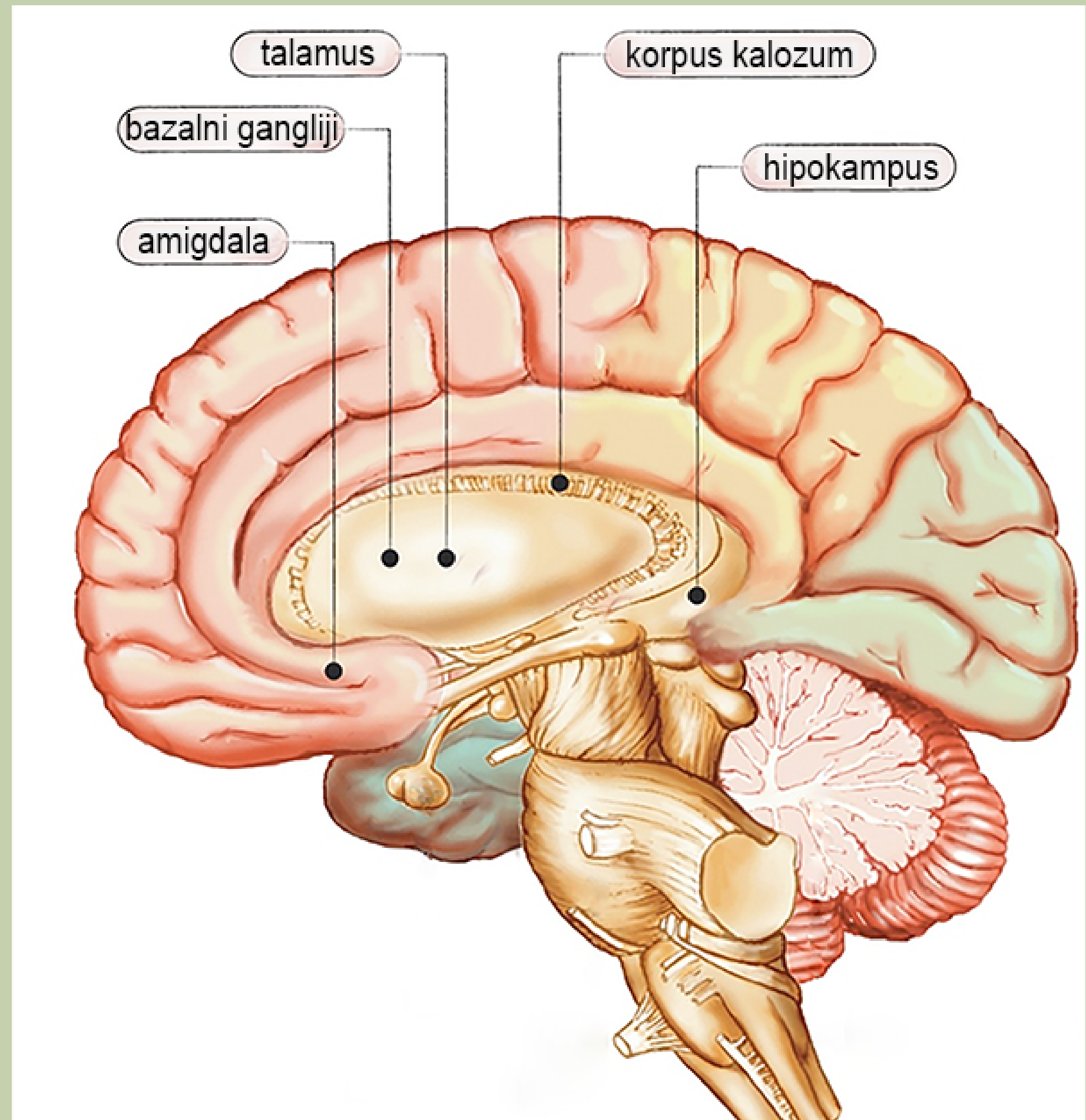
„Nadarjeni in talentirani so tisti otroci in mladostniki, ki so bodisi na predšolski stopnji, v osnovni ali srednji šoli pokazali visoke dosežke ali potencialne na intelektualnem, ustvarjalnem, specifično akademskem, vodstvenem ali umetniškem področju in kateri poleg rednega šolskega programa potrebujejo posebej prilagojene programe in aktivnosti“

(vir: Traversm Elliot in Kratochwill: Educational Psychology, str. 447)

RAZVOJ NADARJENIH MOŽGANOV

MOŽGANSKE STRUKTURE

vir fotografije: psihoterapija-ordinacija.si

RAZVOJ MOŽGANOV

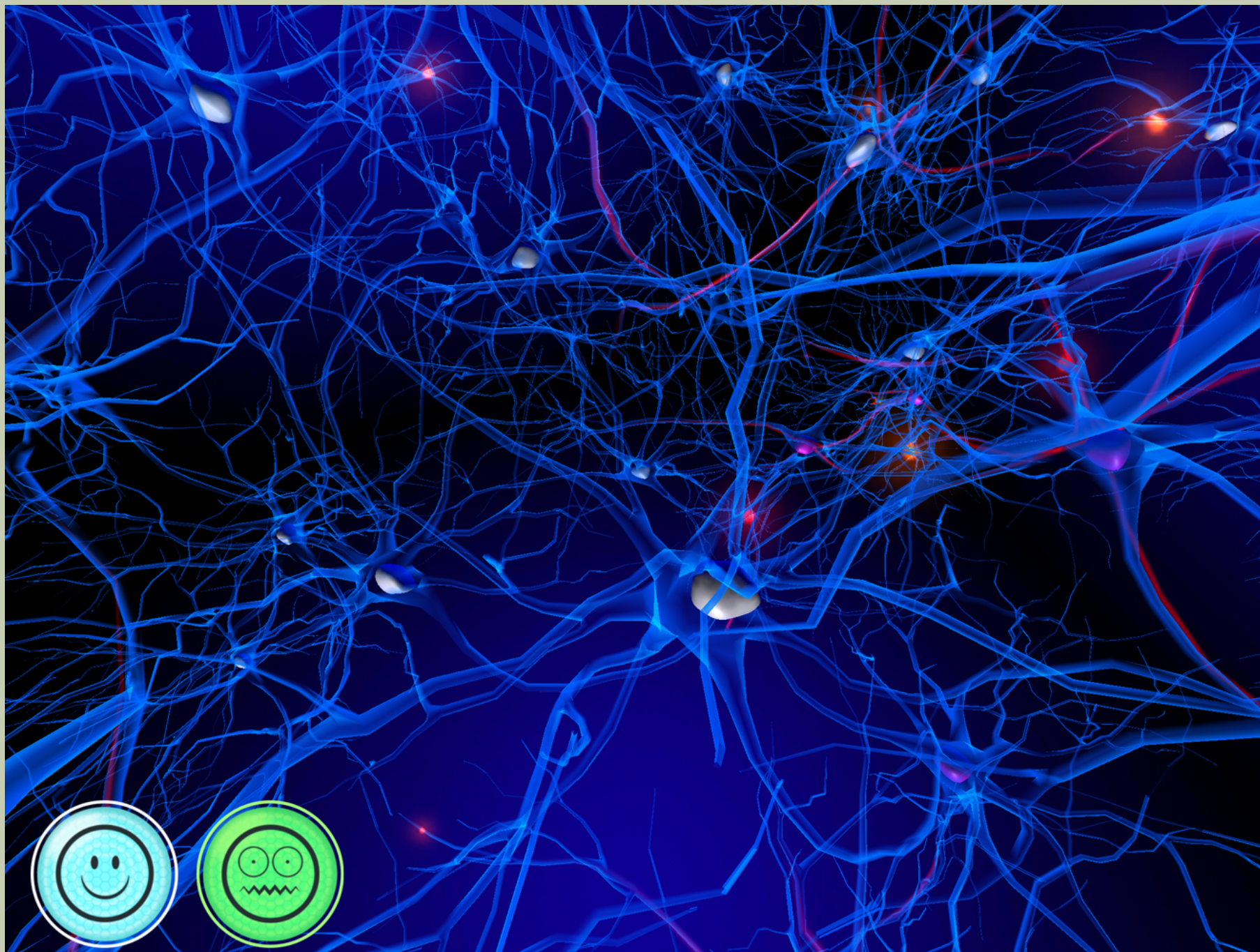
- embrijski razvoj/prenatalni razvoj
- Razvoj možganov v otroštvu
- Razvoj možganov v adolescenci in odraslosti

RAZVOJ ČUSTVENIH MOŽGANOV – VESELJE

RAZVOJ ČUSTVENIH MOŽGANOV – JEZA

RAZVOJ MOŽGANOV NADARJJENEGA OTROKA

- Razvoj možganov je podoben kot pri običajnem otroku, vendar z nekaj ključnimi razlikami:
 - velikost možganskih predelov
 - večje in bolj aktivno mrežo povezav med celicami možganov
 - sposobnost opravljanja več nalog hkrati
 - sposobnost videti povezave in vzorce med več različnimi informacij
 - aktivnost v določenih delih možganov

PODROČJA NADARJENOSTI

SPLOŠNA
INTELEKTUALNA
SPOSOBNOST

SPECIFIČNA
AKADEMSKA
(ŠOLSKA)
ZMOŽNOST

KREATIVNO ALI
PRODUKTIVNO
MIŠLJENJE

SPOSOBNOST
VODENJA

SPOSOBNOST ZA
VIZUALNE IN TAKO
IMENOVANE
IZVAJALSKE
(PERFORMING)
UMETNOSTI

PSIHOMOTORIČNE
SPOSOBNOSTI

NADARJENOST

Za visoko splošno sposobnost, ki omogoča doseganje izjemnih rezultatov na več področjih hkrati, se v definiciji uporablja izraz "nadarjenost".

TALENT

Visoke specifične sposobnosti, ki vodijo do uspeha na posebnih področjih.

vir definicije: gov.si

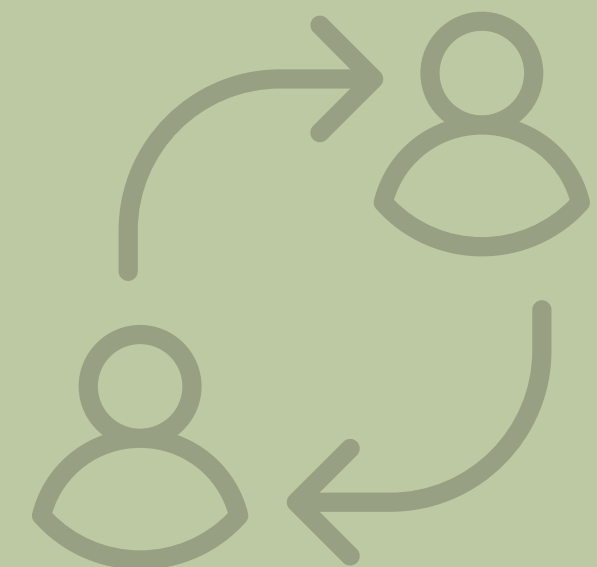
VAJA

POGOVOR V DVOJKAH

Razmislite, na katerem področju ste
TALENTIRANI ali NADARJENI?

15 min

Vaše odgovore si zapišite!

POIMENOVANJE NADARJENOSTI

- Talentiran
- Nadpovprečno ustvarjalen
- Eliten
- Prehiteva v razvoju
- Drugačen
- Čudežen

VPLIVI NADARJENOSTI

- Dednost in okolje
- Dedna zasnova še ne pomeni, da bo otrok nadarjen
- Ustvarjalnost, motivacija, okolje v katerem živi
- Podpirajoči in tesni odnosi v družini
- Šola, vrstniki, socio-kulturni kontekst

OKOLJE, VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

- imajo zelo pomemben vpliv na razvoj možganov (nadarjenih) otrok
- Okolje, v katerem otrok raste, lahko vpliva na razvoj njegovih sposobnosti in talentov
- Vzgoja nadarjenega otroka
- Izobraževanje

VPLIVI IZOBRAŽEVANJA NA RAZVOJ

- Prilagodljivost
- Izziv
- Učenje raziskovanja
- Poglobljeno učenje
- Učenje sodelovanja
- Obširno izobraževanje
- Pomoč pri razvoju kariere
(ne smemo pozabiti, da govorimo o otrocih)

ZNAČILNOSTI NADARJENOSTI

1. MISELNO SPOZNAVNO PODROČJE

- So zmožni natančnega opazovanja
- Dobro razvito divergentno in logično mišljenje
- Imajo ogromno domišljije
- Imajo izreden smisel za humor
- Imajo dober spomin

ZNAČILNOSTI NADARJENOSTI

2. UČNO – STORILNOSTNO PODROČJE

- Široka razgledanost
- Visoki učni uspehi
- Zmožnost hitrega branja (bogata besedišča)
- Spretnosti na različnih dodatnih področjih (glasba, ples,...)

ZNAČILNOSTI NADARJENOSTI

3. PODROČJE MOTIVACIJE

- Strokovna radovednost
- Vztrajnost pri nalogah
- Močni interesi in potreba po doseganju odličnosti
- Visoka storilnostna motivacija
- Občutek užitka ob uspehu

ZNAČILNOSTI NADARJENOSTI

4. SOCIALNO - ČUSTVENO PODROČJE

- nekonformizem,
- močno razvit občutek za pravičnost,
- neodvisnost in samostojnost,
- sposobnost vodenja in vplivanja na druge,
- izrazit smisel za organizacijo,
- empatičnost.

SPECIFIČNE POTREBE

“**Biti nadarjen** pomeni
biti drugačen od drugih
z ozirom na kvaliteten razvoj
določenega področja talenta.”

Ivan Ferbež

01.

Podpora pri odnosih z vrstniki,
poudarek na funkcionalni
skupinski dinamiki

02.

Potreba po prepoznavi
potencialov, talentov
in usmerjena podpora

03.

Potreba po ohranjanju
otročnosti

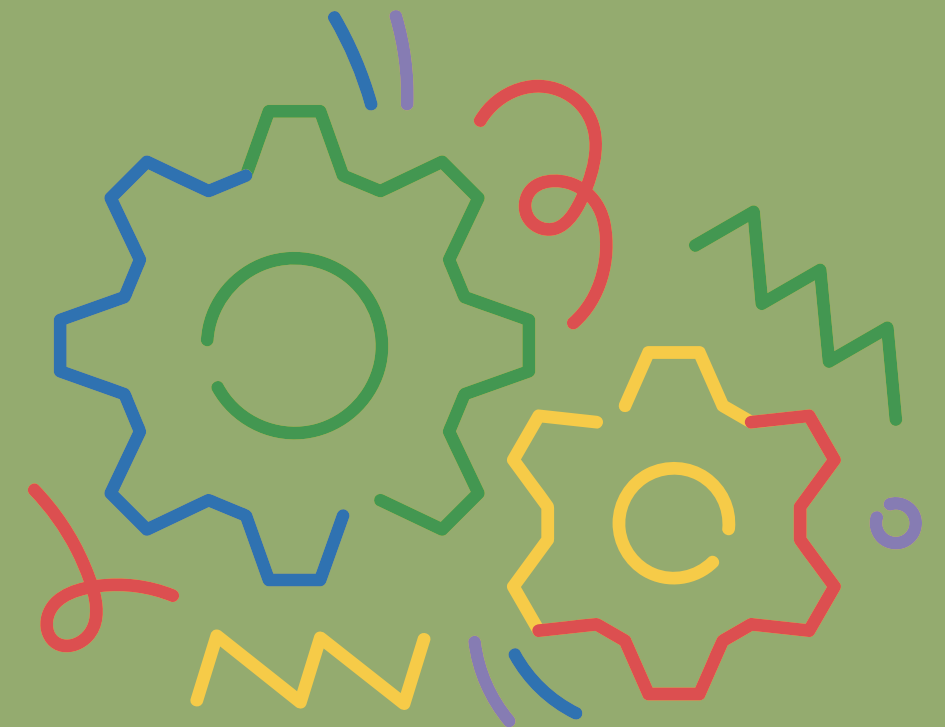
VEDENJSKE ZNAČILNOSTI

- Visoka stopnja kreativnosti
- Radovednost
- Ljubezen do učenja
- Visoka stopnja razumevanja
- Sposobnost multitasking
- Sposobnost izražanja
- Sposobnost vodenja

SVOJSTVENI IZZIVI – ZNAČILNOSTI IN VEDENJA

1. Ne pokažejo zanimanja za šolo,
2. Imajo izredno nizko učno motivacijo.
3. Imajo težave na področju vzdrževanju pozornosti.
4. Dolgočasje.
5. Niso najbolj spretni pri delu v skupini.
6. Hiperaktivno vedenje.
7. Čustvene in socialne nezrelosti.
8. Imajo nizko samopodobo.
9. Perfekcionizem in strah pred neuspehom.
10. Težave s soočanjem s stresom.
11. Izrazitejša tendenca “živeti po vrednotah” .
12. Potreba po izzivih in samoaktualizaciji.
13. Potreba po vključenosti, pripadnosti.

OZAVEŠČANJE STARŠEV

- Razumevanje nadarjenosti,
- sodelovanje v podporo učenca,
- skupno načrtovanje - individualiziran načrt,
- spremljanje.

VAJA

POGOVOR S STARŠEM

primer identificiranega nadarjenega otroka
in prvi pogovor s staršem

VAJA

REFLEKSIJA
POGOVORA S STARŠEM

JUTRI BO INTERAKTIVNO ...

Pripravite si prosim:

- * nekaj A4 brezčrtnih , listov
- * svinčnik ali barvice.

Morda se vam poraja že kakšno vprašanje iz prakse, primer - lahko ga podelite z nami danes na mail ali pa nam ga zaupate jutri.

IDENTIFIKACIJSKE TEHNIKE

- Učni uspeh otroka/mladostnika
- Tekmovanja
- Informacije o hobijih, interesih
- Mnenje šolske svetovalne službe
- Mnenje sošolcev
- Lastno mnenje
- Mnenje staršev
- Mnenje oz ocena učitelja
- Testi intelektualnih sposobnosti
- Testi ustvarjalnosti
- Različni izdelki

vir: rit.edu

IDENTIFIKACIJSKE TEHNIKE

Katera identifikacijska tehnika
je po vašem mnenju najbolj učinkovita?

IDENTIFIKACIJSKE TEHNIKE

Katera identifikacijska tehnika je po vašem mnenju najbolj učinkovita?

1. Testi ustvarjalnosti
2. Testi intelektualnih sposobnosti
3. Različni izdelki otrok
4. Ocena oz mnenje učitelja

Mnenje sošolcev – 0 Točk!

PROJEKCIJSKE TEHNIKE IN METODE ZA INOVATIVNO PREPOZNAVANJE

POGOVOR V SKUPINI

Katero projekcijsko tehniko uporabljate
v svoji praksi?

Nam zaupate v kakšnem primeru jo
uporabljate?

Kakšen je doprinos uporabe vaše tehnike?

Morda poznate kakšno in je ne uporabljate v
praksi - nam zaupate zakaj?

ZAKAJ PROJEKCIJSKE TEHNIKE?

- Pogosto lahko telo razreši, česar um še ne zmore!
- Okno tolerance
- „Sprostitev“ nekaterih delov možganov, na katere vpliva tudi SPOMIN
- Preprečujejo afekt ZAMRZNITVE
- Simboli in metafore zagotavljajo varnost
- Reflektivno zavedanje lastnih izkušenj
- OBJEKT kot posrednik= VARNOST!

UČITELJ

- Strokovno in pedagoško znanje
- Čustvena povezanost z otrokom
- Ocenjevanje/vrednotenje
- Skupinsko delo je v ospredju
- Pravila VIZ

TERAPEVT

- Terapevtsko strokovno znanje
- Ni vrednotenja
- Nevtralna oseba
- Zaupnost
- Etični kodeks, terapevtske smernice

KREATIVNE TEHNIKE

- Risanje drevesa
- Zgodbe, pravljice in knjige
- Abstraktne karte
- Glina, peskovnik
- Reka življenja
- Poslušanje, zrcaljenje, povzemanje
- Kako nam nadarjeni pomagajo? (film)

VAJA

RISANJE DREVESA

RISANJE DREVESA

- Predstavlja otrokovo osnovno izražanja njegove osebnosti
- Risba nadarjenega učenca/otroka je tesno povezana z njegovim mišljenjem, čustvovanjem, govorom, vedenjem.
- Zelo pomembna je INTERPRETACIJA otroka o risbi (ne naša!)

„NE REČEM VSEGA, A NASLIKAM VSE“
Pablo Picasso

RISANJE DREVESA

POZORNI SMO NA:

- Barve in oblike v skladu z razvojno stopnjo
- Simbolični izrazi
- Poudarek določenih elementov

RISANJE DREVESA

PRI RISBI OPAZUJEMO:

- Polje, kjer drevo stoji
- Ali drevo ima tla/visi v zraku?
- Kje so meje, preseganje rob lista...
- Krošnja, listi, sadeži, steblo
- Okolica, živali,...

VAJA

DELO V PARU

10 min

“Zgodba mojega drevesa”
INTERPRETACIJA

ZGODBE, PRAVLJICE IN KNJIGE

Slikanice:

Malo drugačen pingvin, Steve Smallman
Bodi bolj Bernard, Simon Philip
Živjo, jaz!, dr.Naira Wilson

Najstniško branje:

Čudo, R. J. Palacio
Simpl, Marie-Aude Murall
Naj, Nina Jelen in Anja Kurent
Jonatan Livingston Galeb, Richard Bach

Za male in velike:

Poskušaj, Kobi Yamada
Kaj storiš s problemom?, Kobi Yamada
Kaj storiš z idejo?, Kobi Yamada
Mogoče, Kobi Yamada

Illustration By Oksana Bedrak

ZGODBE, PRAVLJICE IN KNJIGE ZA OSMIŠLJANJE

Najstniško branje:

Zgodbe za lahko noč za uporniške punce, Elena Favilli, Francesca Cavallo

Zgodbe za fante, ki si drznejo, Ben Brooks

Življenjepisi za male in velike:

O dečku, ki je pisal pesmi, Mojiceja Podgoršek

O dečku, ki je sanjal velike sanje, Mojiceja Podgoršek

Ivan in skodelica črne kave, Mojiceja Podgoršek

Ivana, Mojiceja Podgoršek

O dečku, ki je posvojil motor, Mojiceja Podgoršek

Primož in Bajk: neverjetna dirka, Primož Suhadolčan

Anže, ledeni kralj, Primož Suhadolčan

Tina in medvedja moč, Primož Suhadolčan

VAJA

VODENA IMAGINACIJA

REKA ŽIVLJENJA

- ANALOGNA METODA!

*„Življenje je kot reka, ki premaga vse ovire,
spodrine vsako vejo in vedno teče samo naprej“*

Peter Nemetschek

VAJA

REKA ŽIVLJENJA

REKA ŽIVLJENJA

1. Primer uporabe: “Pa pogledjmo kaj ti je uspelo”

Namen: Evalvacija ob koncu šolskega leta, krepitev dobre samopodobe, poglobljanje samozaupanja, ponos v sebi

Nariši: Krizni zavoj

Označba točk:

- začetek šolskega leta,
- danes - konec šolskega leta.

Vprašanja: *Kaj ti je v tem letu uspelo, katere izzive, krize si premagal-a, ...?*

REKA ŽIVLJENJA

2. Primer uporabe: ZGODBA PRETEKLOSTI

Namen:

- „Poglej, kaj si že prehodil“ PRETEKLOST
- „Na kaj si najbolj ponosen?“ OSVETLITEV
- „Katerega lepega dogodka se najbolj spomniš?“ KREPITEV LASTNIH VIROV
- „Se morda spomniš, katero krizo si že kdaj premagal?“ AKTIVACIJA

Notranji viri in moči za nalogo, projekt, učno uro.

Označba točk:

- pomembni dogodki
- danes
- prihodnost, ko bo vse mimo.

REKA ŽIVLJENJA

3. Primer uporabe: PRIHODNOST

Namen: Vpogled v željeno prihodnost

2 “reki življenja”

Označba točk:

- **danes**
- **kakšne so lahko “posledice” tvojih dejanj, vedenj, izbir na poti 1 in na poti 2**
(ob ponavljanju dosedanjega vedenja - najbolj možna predvidevanja?)
- **točka prihodnosti**

TERAPIJA – DELO S PESKOM

corecounselingservices.net

PESEK

- Pesek kot kreativni material
- Sprošča, pomirja, omogoča kreativnost
- Pesek in voda omogočata 3D ustvarjanje (prostornina, volumen, relief,...)
- Simbolno izražanje nezavednega skozi igro
- Soočanje s konflikti, neprijetnimi občutki, notranjo jezo,...
- Omogoča razvoj motoričnih in kognitivnih spretnosti
- Delo s peskom, ni starostno pogojeno.

KAJ POTREBUJEMO?

- Igrače - simboli
- Proces igre, ustvarjanja
- Sprotno vrednotenje postavitve
- Verbalni opis
- Iskanje rešitev

vir foto: [MantraCare](#)

INTERPRETACIJA

- Nič nima univerzalnega pomena
- Nujno upoštevamo kontekst otrokove zgodbe
- Upoštevanje razvojne stopnje otroka/mladostnika (starost, spol, kultura)
- Verbalni opis
- Visoka zmožnost zaupanja pedagoga v proces!

VAJA

V tišini opazujte fotografije
peskovnika
in si sprosti zapisujte občutke,
čustva, sporočila na telesni
ravni, ki jih začutite med
opazovanjem

I. PRIMER

- VSTAVI FOTKO...

II. PRIMER

- VSTAVI FOTKO...

III. PRIMER

- VSTAVI FOTKO...

ZAKAJ PESEK Z NADARJENIMI?

- Ker potrebujejo izrazni medij, kot vsi drugi otroci
- Ker lažje zaupajo
- Ker sprošča morebitno napetost
- Ker odpira možnost “VELIKIH” vprašanj

- PRAZEN SVET (2/3 - občutek nespretnosti, žalost, želja po umiku)
- SVET BREZ LJUDI (nezaupanja do ljudi, težave v socialnih odnosih, težave z bližino)
- OGRAJEN - ZAPRT SVET (potreba po nadzoru notranjih impulzov in zunanji kontroli, potreba po obrambi pred drugimi)
- PRETIRANO UREJEN SVET (potreba po redu in pravilih - veliko črt in geometrijskih likov)
- KAOTIČEN - DEZORGANIZIRAN SVET (odražanje kaotičnih življenjskih okoliščin, težave pri obvladovanju impulzov)
- AGRESIVEN SVET (nesreče, napadi živali, imajo potrebo po izražanju jeze, agresije...pri fantih tudi bolj razvojno pogojeno)
- POPLAVLJEN SVET (vodo največkrat povezujemo z čustvenem svetom otroka/mladostnika)

POSLUŠANJE – POVZEMANJE

**KAJ VSE LAHKO UPORABIMO
KOT PRIPOMOČEK ZA
ANALOGNO DELO?**

SKUPINSKO DELO Z NADARJENIMI

- SKUPINSKA DINAMIKA JE ENA OD
ZAHTEVNEJŠIH PROCESOV DELA Z MLADIMI!!!

*“Skupina so ljudje, ki v medsebojni interakciji
vplivajo drug na drugega.”*

Marvin Shaw

SKUPINSKO DELO Z NADARJENIMI

SKUPINSKA DINAMIKA

IMA ŠTIRI FAZE:

1. FAZA (spoznavna, orientacijska, iskanje pomena, priključevanje, testiranje odvisnosti vzpostavljanje zaupanja, bližina, sprejemanje, STRAH pred nesprejemanjem, neznanim, nezaupanjem, iskanje mesta, borba za moč)
2. FAZA (konflikt, dominantnost, upor, nastajanje nereda - kaosa)
3. FAZA (razvoj skupinske kohezije, intimnosti, medsebojno odkrivanje, odprtost, reflektiranje medsebojnih odnosov, PRILOŽNOST - ČAS za spremembe v skupini)
4. FAZA (želja po deljenju os vsebin, želja po zaupanju, sprejemanje norm o reševanju konfliktov, ugotavljanje pomena sebe v skupini in skupine kot take)

UČITELJ V SKUPINI Z NADARJENIM-MI

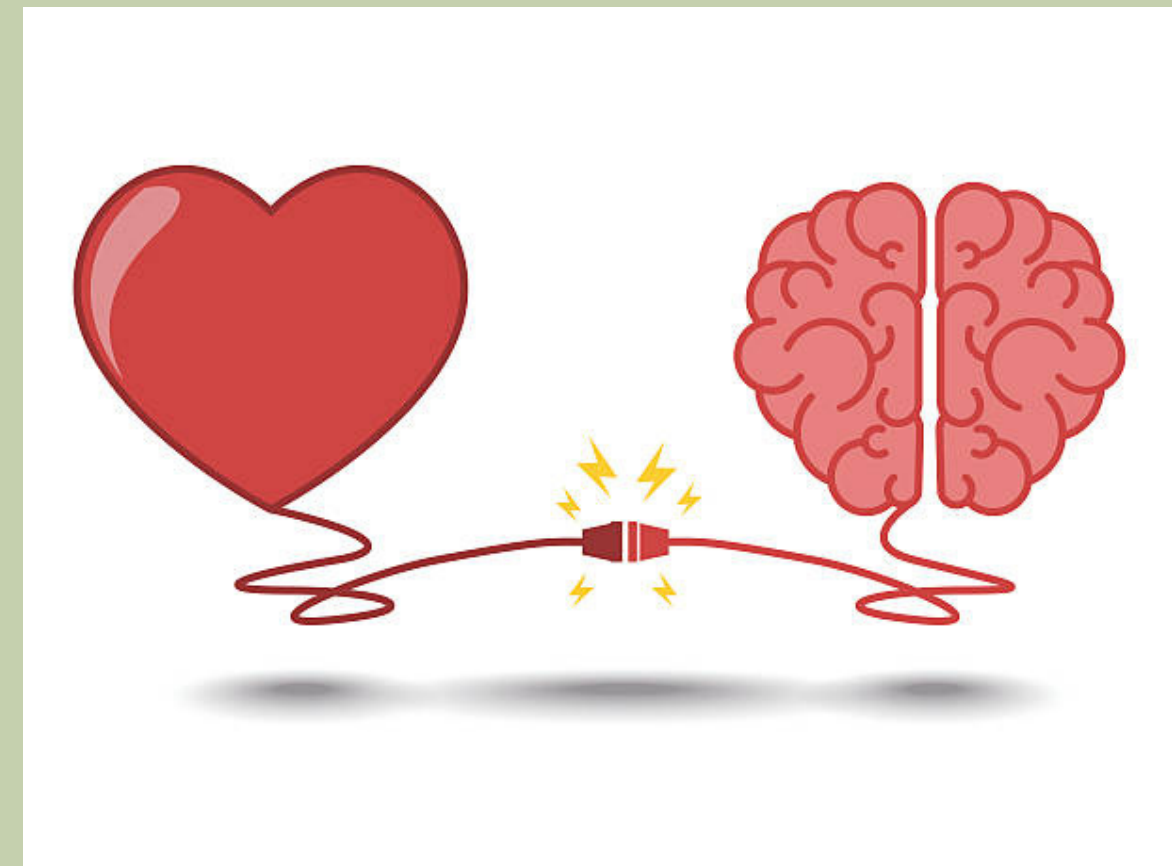
- Poudarek na iskanju VIROV nadarjenih
- Spodbujanje in opažanja medsebojnih interakcij (nujne so povratne informacije)
- Princip TUKAJ in ZDAJ (uporabljamo čim več)
- Smo zmožni prepustiti uro, snov, vsebino otrokom...(brez obsojanj, brez polaganja v usta...)
- UČITELJ SKUPINO LE OBLIKUJE IN VZDRŽUJE!

KAKO VZDRŽEVATI SKUPINO?

- Skrb za člane (da ne odpadejo - kaj potrebuješ, kako se počutiš, nujne sprotne evalvacije)
- Skrb za stabilnost skupine (kako se počuti posameznik ni dovolj!) (Kako se počuti posameznik v skupini in kako se počuti skupina z posameznikom!!) - MEJE!
- Morebitno vključevanje novih članov
- Prepoznavanje vseh dejavnikov, ki bi ogrožali skupino (brez strukture, preveliko vodenje...)

SMISEL VKLJUČEVANJA NADARJENIH...

- So zaposleni (niso zdolgočaseni)
- Vidi me, sliši me, razume me.
- Imam pomembne naloge...
- Smisel skupnega dobrega

KAKO NAM NADARJENI LAHKO POMAGAJO?

Film...